

In Deo

Roeland Knufman

(Hubertus Johannes Geertruda,
oom Huub)

door Johan Muijtjens FIC

Roel/Huub werd geboren in Helmond op 4 februari 1936. Hij deed zijn eerste professie in de FIC op 15 augustus 1957. Hij overleed in het MUMC in Maastricht op 17 november 2021.

Roeland heeft zichzelf duidelijk gekarakteriseerd door de keuze van de twee lezingen voor zijn uitvaart, die we zojuist gehoord hebben: eerst de aangrijpende woorden van Paulus over de weg naar de grootste liefde en daarna de beelden van Mattheus over de concrete vormen van die liefde - allereerst van en tussen mensen - en hoe er bij God geen concurrentie is, want God wil juist in onze medemensen bemind worden.

Dat is blijkbaar het grote, diepe en levenslange verlangen geweest van Roeland, Huub Knufman, die wij nu voorgoed uitgeleide mogen doen.

Roeland heeft enkele jaren geleden zijn levensverhaal geschreven, een verhaal vol details, met hier en daar een lach en een traan, maar met een blijvende optimistische én dankbare ondertoon. Wat me bij het lezen en herlezen van dat verhaal vooral opviel is het grote aantal namen die hij noemt. De concrete, persoonlijke mensen waarmee Roeland samenleefde, samenwerkte en waarvoor hij zich inzetten, waren blijkbaar het allerbelangrijkste.

Hier op De Beyart is het iedereen wel opgevallen hoe goed Roeland namen van mensen kende en onthield en je denkt dan: wat een namengeheugen!

Maar mij werd steeds duidelijker dat die belangstelling bij Roeland een diepere bron had: ze kwam voort uit een werkelijke gerichtheid op concrete mensen en het besef dat het bij naam genoemd worden zo belangrijk is, voor ieder van ons, laten we eerlijk zijn. En we vergeven Roeland graag dat hij op die namen-kennis ook wel een beetje trots was - áls daar al iets aan te vergeven valt.

Het levensverhaal van Roeland is geweven met meerdere in elkaar gevlochten draden. Een drietal wil ik hier aanduiden.

De eerste draad zijn de uiterlijke, maar vaak al heel belangrijke, feiten van zijn goede ouders, zijn geboorte in Helmond in 1936, het gezin van zes kinderen waarin hij de benjamin was, zijn onderwijsopleiding, zijn religieuze vorming en professie, en daarna zijn studie en inzet als onderwijzer en leraar, zijn kalligrafische dienst aan velen, zijn ICT-vaardigheden en zo meer - en ten slotte zijn uiteindelijke en vruchtbare plek hier bij ons in Maastricht.

De tweede draad raakt je dieper: zoals ik al zei: het hele web van mensen, waarmee hij geleefd en gewerkt heeft en misschien nog meer waarvóór hij zich heeft ingezet: in scholen, waar hij een goede onderwijzer en leraar was, in verschillende vormen van vrijwilligerswerk, vele jaren ook náást zijn gewone taken, waarin hij, zo

krijg ik het gevoel, nog méér de kwaliteiten van zijn hart kwijt kon. Juist dáár ontving hij ook veel genegenheid, schrijft hij. Daarbij hoorde ook nadrukkelijk zijn familie, waar hij veel van hield. Dat gaf hem veel energie.

Bij de verschillende jubilea die hij mocht vieren vertelde hij graag dat er óók veel vrienden en vriendinnen het feest kwamen opluisteren: mensen die hij kende uit zijn decennialange inzet voor zieken, bejaarden, eenzamen, met name uit zijn lange Haagse tijd. Hier praatte hij graag over. Toen hij naar Maastricht verhuisde maakte hij een enthousiast verhaal daarover voor onze website. Maar vooral: binnen een paar weken was Roeland alweer geëngageerd op onze zieken-afdeling hier op De Beyart, waar hij onder andere mensen hielp hun levensverhaal te vertellen en op te schrijven. Dat was voor veel mensen een geweldige bevestiging en troost.

En de derde draad door zijn leven? Die heeft voor mij te maken met wat we in de tweede lezing gehoord hebben: de diepe verbondenheid van Roeland met de Eeuwige, die zijn leven droeg. Hij praatte daar niet veel over, maar zijn trouw aan gemeenschappelijk gebed, de inspirerende teksten van zijn hand, de degelijke lectuur waar hij veel tijd aan besteedde, zijn liefde voor klassieke en religieuze muziek, dat alles wijst voor mij op een dimensie in zijn leven, die zijn uiteindelijke krachtbron is geweest. Want krácht had Roeland nodig!

In zijn levensverhaal klinkt, zoals ik al zei, van tijd tot tijd een lach en een traan. De lach vooral als het om fijne banden en ervaringen met mensen ging, de traan als misverstanden, ervaren onrecht, en eigen onvermogen hem soms geruime tijdin de greep hadden. En dat gold ook voor zijn medebroeders, die het ook niet altijd gemakkelijk met hem hadden en vaak niet wisten hoe hem te helpen.

Wat me echter treft, nu we op zijn hele leven mogen terugkijken is, dat Roeland met name die laatste zo moeilijke fase van ruim zes jaren van hartfalen en dialyse zo moedig heeft doorstaan. Roel is voor mij een voorbeeld van hoe een mens, die zijn eigen karakter houdt, wél steeds verder rijpt, steeds meer open, onbekommerd en dankbaar wordt en blijmoedig en vol over-

gave gaat leven. De pijn en de worsteling blijven, maar ze worden anders beleefd, ze staan een diepe vrede en echt geluk niet in de weg.

Zó vooral mogen we ons Huub, Roel, Roeland blijven herinneren. Een kostbare mens, vriend en medebroeder, met een rijke levensweg, met hoogte- en dieptepunten, maar een weg met een positieve richting, met een krachtige motivering en een waardevol doel, een weg die hij ook van harte gegáán is. Een weg die niet afgebroken of zomaar geëindigd is. Integendeel: deze weg is nu voltooid, voorgoed opgenomen in het leven van Degene die voor ons allen de ware Weg, de volle Waarheid en het voltooide Leven wil zijn.

Met dankbaarheid en vol vertrouwen wensen we Roel toe, dat hij nu voorgoed zal ervaren hoezeer deze Weg-wijzer ook de volle Waarheid en het voltooide en gelukkige Leven voor hém is.

Ja, moge dát zo zijn !

Roeland (achter) als heel jonge leraar met leerlingen van de katholieke mulo aan het Westeinde

Het is wat het is

Louis van Stiphout/Theo van Stiphout

Het was in september 2019. Wij vierden met veel familieleden het zestigjarige professiefeest van oom Huub, van Broeder Roeland, van een populair familieman.

We herinneren ons een mooi, warm feest, met als hoogtepunt een wandeling door stikdonkere ondergrondse gangen. Tijdens die gelegenheid las ik een gedicht voor van Erich Fried met de titel 'Wat het is'. Dat doe ik, als eerbetoon aan oom Huub, vandaag nog eens over.

Het is onzin zegt het verstand

Het is wat het is zegt de liefde

Het is ongeluk zegt de berekening

Het is alleen maar verdriet zegt de angst

Het is uitzichtloos zegt het inzicht

Het is wat het is zegt de liefde

Het is belachelijk zegt de trots

Het is lichtzinnigheid zegt de voorzichtigheid

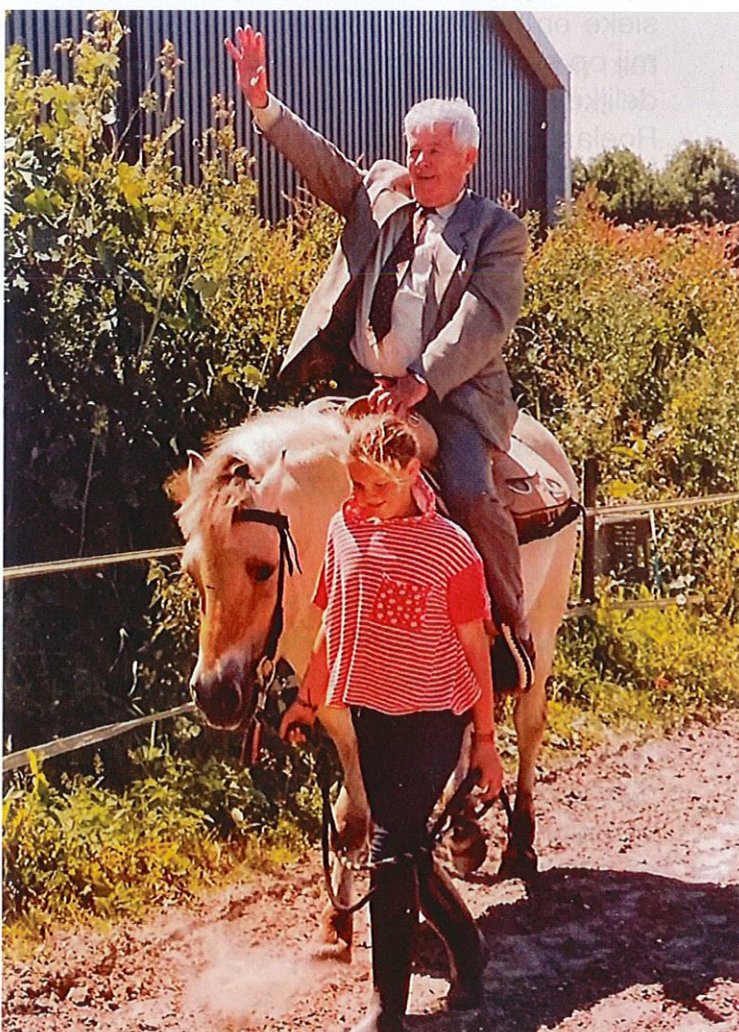
Het is onmogelijk zegt de ervaring

Het is wat het is zegt de liefde

Auteur: Erich Fried (1921-1988)

Roeland - oom Huub - bij familie

Als wij aan ome Huub denken...

Inez Vereijken

Beste tante. Hartelijk gefeliciteerd met uw 74e verjaardag. Al hier deel ik mede dat we vannacht omstreeks 3 uur Huubke hebben gekregen. Hij heeft zwarte haartjes. Al hier mede heb ik het grote nieuws verteld. Met veele hartelijke groeten van de familie. (Letterlijk citaat geboortekaartje Huub geschreven door zusje Mia aan tante Go in Bakel, 4 februari 1936).

Ome Huub, jongste zoon, vijfde in de rij Knufmannen, groeit op in Helmond. Gekoesterd door lievelingszus Mia, zus Betsie, broers Wim en Anton. Roos volgt als zesde. Het gezin is compleet. Moeder werkt hard in de huishouding, vader werkt bij Van Vlissingen. Moeder is moedig. Tijdens de tweede wereldoorlog verstopt ze de verboden radio. Heeft het lef om aan het einde van de oorlog jonge Duitse soldaten pannen te lenen. Dat was link, maar zij vond hen zielig. Ze is geestig, houdt van humor. Aldus Huub.

Huub maakt kennis met de levensgezellen van Mia en Betsie. Voetballers! Op jonge leeftijd gaat hij in het geniep mee naar uitwedstrijden. Sjef en Adrie verstoppen hem in de bus, tot het enthousiaste uitzwaaien naar zijn beetje strenge vader kan beginnen. Huub reist ook zonder medeweten van zijn ouders met oom Anton op de motor.

Op de lagere school besluit ome Huub om verder te reizen. Hij wil Broeder van Maastricht worden en verhuist op twaalfjarige leeftijd naar de broedergemeenschap.

Vanaf dat moment krijgt Huub de naam broeder Roeland, na verblijf in kloosters en opleiding werkt hij als docent wiskunde. Geeft met liefde les. Doet veel vrijwilligerswerk. Ruim na zijn pensioen verhuist hij vanuit Rotterdam naar de Beyart waar hij veel bezoek heeft van oud leerlingen of ouders. Als bewoner van de Beyart schrijft hij met huisgenoten met lichte dementie biografieën om zo mensen te eren.

Tot zover een gedeeld verleden.

Voor ons, de Knufmannen, is Huub een grote verbinder, een familiedier. Sinds heugenis nauw betrokken bij alle familie en vrienden.

Op 16 september 2017 vierde Huub met familie Knufman zijn 60-jarige gelofte in De Schark (buitenverblijf Broeders van Maastricht), in dienst van de gemeenschap. Wij zien Huub in dienst van mensen en liefde. Het mag niet verbazen dat heel veel familieleden aanwezig zijn. We hebben samen genoten en gefeest. Feesten geeft verbinding. Er zijn daar veel memoires geschreven. Een samenvatting hoe Huub's familie over hem denkt.

Huub genoot van vrolijkheid, positiviteit. Had waardering voor zijn broers en zussen. Mocht het ergens even niet goed gaan dan stond Huub altijd op de stoep om te praten of medeleven te tonen.

Goedlachs, pientere kwieke man met passie voor wiskunde. Altijd geïnteresseerd in hoe het echt met iemand gaat. Een man met een olifantengeheugen. Geen enkele naam die hij niet weet, met oprechte interesse voor iedereen: wat hij of zij doet, de namen, verjaardagen. Digitaal actief. Verjaardagskaarten met dat mooie handschrift.

Huub met de handjes: 'Het rondje om je hand draaien voordat je ome Huub de hand kan schudden'. En zijn gemakkelijke wiskunderaadsels. Altijd feest.

De broer van ons moeder, Mia, die er altijd was (communies, vormsels, verjaardagen, bruiloften, etc. En dan soms de vakanties in Calviac, Dordogne met zijn vriend Emiel. Op feesten kwam ome Huub vaak als eerste en ging als laatste weg. Ons motto: 'Een feest is pas een feest als ome Huub is geweest.'

Zijn liefde en aandacht voor ons Froukje, dochter van Louis en Leonie. Hij stak er een kaarsje voor aan.

Een man die de familie samenbracht en aan iedereen dacht. Zeer belezen en filosofisch. Zijn levensles: heb liefde en vertrouwen. Kijkend naar foto's zei hij: 'Je kijkt, maar weet niet wat de toekomst brengt'.

Huub wilde naar de Heer, zijn leven was rond, zijn levensmissie volbracht.

Ciao lieve Huub!

Dankbaar Ad de Gruijter

Vier weken geleden bezocht ik Roeland nog in de Beyart. Ik haalde hem op in zijn kamer waar ik hem aantrof in de rolstoel en hem meenam naar het restaurant om te lunchen. Tussentijds werd hij opgehaald om op zijn kamer gedialyseerd te worden, want dat gebeurde inmiddels wel zes keer per dag. Het vorige bezoek liep hij nog en ik herinner me nog de tijd dat hij auto reed in Maastricht. In de Beyart zocht hij huisgenoten op die ziek waren zoals hij dat ook deed in Den Haag. Elke zondag kwam Roeland vanuit Rotterdam naar het ziekenhuis aan het Westeinde waar hij de patiënten naar de kapel begeleidde en menig vrijdag liep hij door het ziekenhuis om patiënten op te zoeken en uit te nodigen voor de zondagse kerkdienst.

Ik ken Roeland vanaf 1988 toen ik in het ziekenhuis benoemd werd als geestelijk verzorger – pastor, tot aan zijn vertrek naar de Beyart. Maar ook daarna bleven we contact houden en ik bezocht hem daar af en toe. Roeland op zijn beurt wist van iedereen de verjaardagsdatum en dan liet hij van zich horen.

Zijn grote familie- en vriendenkring was hem trouw en ik hoorde dat er nog een familiereünie is geweest in 'de Schark', het buitendomein van de broeders bij de grotten van de St. Pietersberg.

Roeland heeft zijn ziekte verdragen, bleef optimistisch, wilde niet klagen en was vooral de laatste tijd ontzettend dankbaar voor alle lieve mensen om hem heen, het personeel van de Beyart maar zeker ook familie, vrienden en medebroeders waarvan er meerderen na een leven van dienstbaarheid in Nederland en in missiegebieden in de Beyart onderdak vonden in goede verzorging.

Roeland is op zijn beurt steun geweest voor velen. Een goed en vriendelijk mens. We mogen dankbaar zijn voor wie Roeland was, voor wat

hij heeft betekend en dat hij op zijn manier een rol heeft gespeeld in ons leven.

Langs deze weg wil ik medebroeders, familie en vrienden mijn deelneming betuigen met het overlijden van Roeland. Dat vanwege de corona-pandemie geen afscheid mogelijk is te midden van familie, vrienden en medebroeders is begrijpelijk maar wat zou hij omringd zijn geweest door zeer velen!

Ik sluit in dit 'in memoriam' de overweging bij die werd uitgesproken bij het afscheid van Roeland in Den Haag in 2012 en de toespraak van wethouder Baldewsingh die hem toen als dank voor zijn inzet namens het gemeentebestuur van Den Haag de Haagse stadsspeld overhandigde.

Links: Roeland ontvangt van Ad de Gruijter een boek over de bijbel bij zijn afscheid van het ziekenhuis in Den Haag

Rechts: met Anton Smit-huis, eerste lekenhoofd van de Carolusschool aan het Westeinde in Den Haag

Onder: met wethouder Baldewsingh van Den Haag

Een plaats van bezieling en dienstbaarheid

Wolfgang Borghans

Roeland leefde twintig jaar lang in ons Haagse Huis aan het Jozef Israëlsplein. Hij woonde daar vanaf de oprichting in 1968 tot aan de sluiting in 1988. Over dat huis heeft Wolfgang Borghans een kort overzicht geschreven. Hij deed dat in 1990, bij gelegenheid van het 150-jarig jubileum van de broeders. Nu bij het afscheid van Roeland is het passend om dit schrijven te publiceren. Roeland bracht hier de wellicht mooiste jaren van zijn broederleven door.

De geschiedenis van 't JIP in een wip

In de jaren zestig was Huize St. Jozef in het Westeinde nog steeds 'overbevolkt'. Zo hadden twaalf broeders elk een heel klein kamertje op de zolders van de St. Carolus- en St. Mariaschool. Voor het bestuur en voor de 'celbewoners' zelf was het langzamerhand wel duidelijk geworden, dat in deze onjuiste woontoestand ingrijpende veranderingen dienden plaats te vinden.

Zeven broeders van het Westeinde plus nog één van elders verhuisden naar een fraai pand op het Jozef Israëlsplein. Binnen en buiten onze kring bekend geworden onder de naam: 't Jip.

De overdracht van dit huis vond plaats op 15 januari 1968. De gemeenschap bestond uit de volgende broeders: Nicomedes van de Hurk, Emilius Gordijn, Wolfgang Borghans, Franciscus Xaverius Neggens, Theolino Verharen, Leo Daenen, Roeland Knufman en Seraficus/Wim Diemel.

Nog maar nauwelijks waren deze broeders hun onderwijswerkzaamheden op de basisschool, Mavo, Havo en Pedagogische Academie begonnen, of er kwam het bericht dat deze groep een 'experimenteer-kommuniteit' diende te worden. In de jaren zestig rezen elders de 'kleine gemeenschappen' binnen de vrouwelijke en mannelijke kongregaties als paddestoelen uit de

grond. Veel vergaderingen en beraden werden door broeders van 't Jip gehouden rondom de vraag: "Hoe kunnen wij experimenteren?"

Alle goedbedoelde pogingen tot een nieuwe opzet, een 'nieuwe aanpak' – op papier veelbelovend – werden en konden niet worden gerealiseerd. En waar in Nederland veel kleine groeperingen even snel verdwenen als ze waren opgericht, 't Jip ging nog jarenlang door binnen de woelige wereldzee van kerk en maatschappij in de jaren zeventig en tachtig. Het bleef een 'behoudend' huis met een doelbewuste inzet van saamhorigheid tot 11 maart 1985, toen het Provinciaal Bestuur van de Nederlandse Provincie om meerdere redenen genoodzaakt was een tiental huizen in Nederland op te heffen. Helaas stond ook 't Jip op de lijst van huizen die voor opheffing in aanmerking kwamen. De eigenlijke datum waarop 't Jip definitief werd verlaten was 22 juli 1988.

De broeders Diëgo van Slobbe, Modesto Schouten, Emilius Gordijn, Theolino Verharen en Roeland Knufman trokken naar Maastricht, Rotterdam en naar het aloude Westeinde, waar ze vertrouwvol blijven opzien naar de komende jaren. In de hoop, dat onze religieuze gemeenschappen voor ons en voor anderen een plaats mogen zijn van bezieling en van christelijke dienstbaarheid.

NB Behalve de tien genoemde broeders waren er nog twee andere broeders enkele jaren lid van deze gemeenschap: Bernardo van Gool en Dick van der Geest. Dus verbleven in totaal 12 broeders op 't Jip.

Boven: Rotterdam, jaren 80. Jacq Lipman, Theolino Verharen, Ramón Wuisman, Thijs Holla, Roeland Knufman, Albuinus Berkens

Onder: Maastricht, 2017. Wim Brands, Gerard Langelaan, Roeland Knufman, Noud Fonken, Léon Huybregts, Hein Fest

